

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

Covarrubias y Leyva, Diego de

Antverpiae, 1610

Cap. VII. De Annvis Reditibvs, An Hipossint Titvlo Emptionis In Pecvnia
Constitvi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96570)

Commun. Opin. lit. n. nu. 3. Eman. Soar. in Theaur. recept. sent. lit. n. n. 98. Quid si vsurarius aliusve dilinquit plures hæredes reliquerit, & vnus eorum non sit soluendo, aut alia ratione vsuras non restituat, an reliqui grauentur, & non quouique portiones suas hereditarias exhauriant? & non teneri cum Caietan. Medina, Sot. & Silu. decidit Molina. tom. 2. disput. 332. versic. hæredes si multi sint, Licet Contrarium ab alijs responsum, si non rigore iuris, attamen vt conscientia defuncti exoneretur. Panorm. in cap. sua nos de vsur. iul. Clar. lib. 5. §. fin. quest. 5. n. 18.

Versic. **QUARTO LICET.**

Licet alioqui infames testari valeant.

Nisi expresse à lege prohibiti sint testari, prout est infamis condemnatus ob libellum famosum l. v. cui. 18. §. si quis in iur. ff. qui testam. facer. poss. iul. Clar. lib. 3. §. testam. quest. 25.

Num. 9.

Versic. **SEXTO.**

Eadem prohibito & in donatione causâ mortis obtinebit.

Grass. §. donatio causa mortis quest. 5. Eman. Soarez. in Theaur. recept. sent. lit. n. nu. 86.

Iuxta resolutionem à nobis traditam.

Nempe vt donatio causâ mortis subsistat si extra testamentum fiat & parue quantitatis sit, secus si maioris partis bonorum aut certe magnæ cuiusdam quantitatis foret. Quam tamen distinctionem reprobat Molina tom. 1. disput. 137. versic. an vero donare, vbi simpliciter vsurario donationem mortis causâ admittit, cum vniuersæ qui testari non possunt nec donare mortis causâ possint: à qua regula præter filiumfamilias qui consensu patris donat, nemo excipitur. Molina præc. loc. d. versic. An vera. Accedit Clar. lib. 4. sentent. §. de iur. q. 7.

Versic. **SEPTIMO.**

Iudæos dicta constitutione omnino ligari.

Quidquid, inquit Grass. §. testamentum. quest. 33. nu. 6. de hac controversia sit; quia hodie in locis vbi viuunt Iudæi plerumque habent priuilegium excedendi vsuras, & defraudandi mileros Christianos, frustra de hac quæstione disputamus.

Versic. **OCTAVO.**

Sed & contra eos qui manifestè venditionis & emptionis titulo vsuras exercent.

An, & quatenus vsura committatur, si pretio ad certum diem soluendo carius mercatoris vendant quam si statim id numeraretur, Latè Couarr. lib. 2. Variar. cap. 3. nu. 6. & 7.

Versic. **NONO.**

Licet tempore testamenti improbam negotiationem dimiserat.

Et hæc opinio secundum Iul. Clar. lib. 3. §. testamentum. quest. 26. est tutor animæ, propterea iudicando aut consulendo ad eam non esse recedendum ait: cum is qui desinit scelerari, non propterea desinat esse vsurarius. Dec. in cap. 1. nu. 22. de probat.

Versic. **DECIMO.**

Si tamen post testamentum etiam secretè vsurarii crimen comiserit, nullum erit testamentum.

Grass. §. testamentum. quest. 33. nu. 3. Panormit. tamen. In cap. quia in omnibus, nu. 10. validum esse innuit: quod in foro conscientie, verum arbitratu Molina tom. 2. disputat. 334. versic. verum autem si notorius.

Versic. **VNDECIMO.**

Ac demum post testamentum efficiatur manifestus vsurarius, irritum erit testamentum.

Accedit Molina tom. 2. disput. 334. versic. an vero.

Versic. **DVODECIMO.**

Igo opinor testamentum hoc validum effici.

Gabriel. lib. 4. de testam. conclus. 3. nu. 1. Grass. §. testamentum. quest. 33. nu. 4. & 5. Clar. lib. 3. §. testamentum. q. 26. nu. 3. versic. sed pone. & hanc opinionem tanquam æquiorē ait in praxi esse tenendam.

Versic. **DECIMO-TERTIO.**

Vt nec legata ad pias causas in eis relicta debeantur.

Molina tom. 1. disput. 137. versic. quod ad dispositiones.

Æquius tamen est, &c.

Ita etiam Grassus. §. Testamentum. q. 17. nu. 11. Gabriel. lib. 4. de testam. conclus. 3. nu. 5. Priorem tamen opinionem veriorē esse tradit Vasq. in Controu. vsu freq. lib. 3. cap. 60. nu. 6. quin posteriorē hanc opinionem vel æquitatem nullo iure probari: quia licet, inquit, pietatis causâ relaxetur solennitas testandi, ea. relatum. el. 1. cap. cum off. de testam. non tamen augetur testandi potestas.

Postremò hic notandam est circa penas ab Auctore relatas, varias quoque ab Antiquis in vsurarios decretas fuisse, quemadmodum ex Platone l. 5. de legib. Plutarch. in q. centuriar. Molin. tract. de commerc. & vsur. nu. 36. & seq. alijsque innotescit. Constat etiam legibus duodecim tabular. quadrupli pena feneratoris punitos. Alex. ab Alexandr. lib. 1. diu. genial. ca. 7. & licet postmodum vsuræ propter commerciorum necessitatē certa taxatione permisse fuere, nihilominus tamē, ea pena quoad excessum adhuc probata fuit l. 2. C. Theodos. de vsur. Successit deinde arbitraria, atque improbi feneratoris extra ordinem criminaliter, pro qualitate & frequentia delicti, puniri cœperunt; Iacob. Butt. ad l. improbum fenus. ex quib. caus. infam. irrog. Iul. Clar. lib. 5. §. vsura. num. 5. Henric. Canis. de vsur. cap. 8. num. 12. Molinens. de contract. vsur. num. 156. Marant. in Specul. part. 6. de inquisitione. nu. 121. plene Menoch. de Arbitrar. Iud. casu. 398. Modernorum deinde moribus alię atque alię penę, vsurarijs prestitutę sunt. Etenim apud Germanos ex ordinatione Imperij, præter penam arbitrariam, improbæ vsuræ amissione fortis quæ fisco cedit, puniuntur. Klammer. in tract. de vsur. n. 29. Apud Neapolitanos totorum bonorum confiscatio est. Menoch. de Arbitrar. Iud. casu 398. num. 49. & hoc Philippus Valesius Gallorum Rex anno. 1347. pariter secutus est. Petr. Gregor. tract. de vsur. lib. 2. cap. 3. n. 2. Sed & grauiores vsuras Ludouicus Nonus ann. 1264. & Philippus Pulcher ann. 1311. Gallorū quoque Reges, morte & proscriptione bonorum vindicauerunt. Iohann. Bened. in summ. peccator. q. 9. §. 2. Hispani etiā, quemadmodum hoc capite Auctor refert in fin. num. 2. vsurarium ita puniunt, vt pecunię ab eo sub vsuris mutuo datę debitori acquirantur, & præterea totidem nummos soluere damnatur, qui certis quibusdam modis distribuuntur: semel autem vsurarius ita punitus, si iterum in idem crimen incidere, dimidia parte bonorum: tertia vero vice, omnibus fisco atque acculatori addicendis, plectitur. Apud Belgas statuto Maximi Imperatoris Caroli. V. anno 1540. mercatoribus centesimę vsurę permisse, maiores sub nullitate contractus interdicit; ceteris autem mercaturam non exercentibus in totum vsurę prohibere sunt, sub confiscatione fortis, & publicorum vsurariorum penā.

C A P. VII.

DE ANNIS REDITIVS, AN HI POSSINT
TITVLO EMPTIONIS IN PECVNIA
CONSTITVI.

Num. 1.

Praxis tamen & forensis vsus apud supremam Regis tribunalia eam legem contractus, etiam omnino expressa sit, tantum admittit, & probat, vbi census perpetuus constituitur absque redimendi pacto, &c.

Census siue reditus hæc ratione constituiti à quibusdam redditus censuales, ab alijs census referuatiui vocantur, vt pote in concessione fundi referuati. Molina. tom. 2. disput. 381. versic. vt disput. qui nedum in rebus temporalibus, sed etiam in spiritualibus absque vitio simonię constitui possunt. text. & ibi

& ibi. Panormit. in cap. constitutus. de religiof. domib. Et licet Auctor legem contractus à se hic descriptam, in censibus perpetuis tantum receptam tradat, illam tamen ob rationis identitatem etiam in censu redimibili obtinere affirmat Gutierrez. de iuram. confirmat. part. 1. cap. 3. nu. 10. & lib. 2. pract. quæst. 168. num. 10. Prædicta autem in censibus reservatiuis, non vero in consignatiuis procedunt. Molina tom. 2. Disput. 390. versic. quod attinet ad contractus, & DD. relati à Feliciano de Solis. tractat. de Censib. lib. 1. cap. 10. num. 11.

Num. 5.

Versic.

QUARTO.

Saluaque manet obligatio personalis ad solutionem annui redditus, super re perempta constituti.

Sententiam hanc apud Hispanos magis seruari testatur Matienzo gl. 1. in l. 1. tit. 15. de los censos. lib. 5. noua Recopilat. quæ apud Antuerpienses multisq. Belgij in partibus etiã obtinet.

Num. 6.

Possessor tamen prædij super quo annuus redditus fuit constitutus cõueniri poterit ad eius solutionem, etiam nullã facta nec præmissa excussione, &c.

Non tamen credendum est hoc esse peculiare in sola hypotheca censuali, cum & alij casus occurrant in quibus agi potest aduersus tertios pignorum possessores, non excussio principal. idotaalem enim hypothecam hoc priuilegio gaudere docuit Alberic. in l. vbi adhuc C. de iure dot. quinimo fiscus agere potest aduersus tertios possessores non excusso debitore principali: puta quando agit pro tributo, & cõtra fundi tributarij possessorem: nam si pro alio fisci debito agatur, excussio præmittenda est secundum Gasparem Rodericum de redditibus lib. 2. q. 9. num. 53.

Fortionem quidem omnibus alijs, &c.

In hoc censuum vel annuorum reddituum tractatu etiam singulare est, quod ius competens ad rescissionem censiticij contractus pariter sit reale, affixum & inherens ipsi rei. Quocirca non solum aduersus creditorem principale aut cessionarium, verum etiam aduersus quemcumque quasi-possessorem iuris percipiendi redditu intentari potest, quod diligenter obseruandum esse monet Felician. lib. 2. de censib. cap. 1. num. 28.

Versic. HINC ETIAM DEDVCITVR.

Posse annui redditus emptorem si voluerit omisso tertio fundi possessore agere ad annuũ redditum aduersus ipsum constituentẽ vel eius heredes, et si ipsi non possideant.

Contrarius apud Antuerpienses inualuit vsus, apud quos prius excuti debet fundus eiusque possessor, antequã aduersus venditorem annui redditus eiusque heredes agi possit: & ita etiam videtur sentire Valasc. de iure emptor. quæst. 32. nu. 14.

Num. 7.

Et ideo ad quæstionem propositam respondendum esse censeo, &c.

Quamuis Auctor in hanc sententiam inclinẽt, vix tamẽ est inuenire rationem differentie inter hypothecã census, & illam quæ ceteris contractibus adicitur. vnde hanc Auctoris sententiam reprobat Felician. lib. 3. de censib. cap. 4. n. 11.

CAP. VIII.

FACTI, QVOD DE RETROVENDENDO VVLGO
DICI TVR, PROPRIA VIS ET NATVRA
EXPENDITVR.

Num. 4.

Versic.

CÆTERVM.

Hanc controuersiam & definitionem delictandam esse arbitrio boni viri ac iudicis discreti, qui ex varijs coniecturis arbitretur contractum vel iniquum esse, vel iusta ratione tolerandum.

Plenẽ & eruditẽ Menoch. lib. 3. præsumpt. 122. vbi Auctorẽ sequitur: referens diuersas præsumptiones quibus animus iudicantis circa præsentem controuersiam instrui seu moueri potest. de his etiam latẽ Molina tom. 2. disput. 379. versic. hoc loco. & seq.

Num. 7.

Quia etsi pactio illicita sit eaque ex causa contractu reiicienda, non ex hoc necessitate colligitur venditionem seu emptionem istam vsurariam esse. &c.

Multum interest in hac annuorum reddituum materia vtrum pactio contractui adiecta sit illicita, an vero vsuraria. Priori quippe casu vitiatu pactio, posteriori autem vitiatu contractus census, & soluti canones in sortem imputantur. Felician. lib. 1. cap. 7. nu. 6.

Quæ nam autem pacta contractum censitium vitiant, & quæ vitentur, tradit idem Felician. eodem lib. 1. cap. 10. nu. 28. vbi quidem sex prioris generis posterioris vero decem recenset. latẽ de his etiam Gaspar Roderic. tract. de annu. reddit. lib. 2. q. 1. Quæ res cum ex eo maxime dependeat an pactio contractui adiecta eius substantia, naturalia, vel accidentalia concernant, poterunt horum descriptiones apud Menoch. consil. 37. videri.

Num. 8.

Opinor hanc pactiõnem, quod annui redditus redimi non possint intra certum tempus, adeo nullam esse, vt ex ea in hac annui redditus emptione apposita, totus contractus vitiosus habeat & nullus omnino sit censendus.

Auctorem hoc loco secum pugnare existimat Felician. lib. 1. cap. 7. nu. 10. eod quod in precedenti quæstione supra. n. 7. teneat emptionem annui redditus hac appositã pactiõne, vt intra decennium illum venditori liceat redimere non vero postea, esse iniustam & illicitam sed non vsurariam in presenti vero quæstione pactiõnem ne ante decennium liceat reditũ redimere, esse vsurariã contractumque annullare, putans inter vtramque spetiem nullã fingi aut exceptiõnem posse conuenientem rationem differentie; quod vtroque casu restringatur libera facultas redimendi, & magis in priore, quã post tempus omnino tollitur libertas redemptionis, cum in posteriori solũ coarctetur quoad terminũ, manente post illum liberã facultate redimendi. sed Auctorem ab impugnatione Feliciani satis defendit Gaspar Rodericus de redditibus. 2. quæst. 1. n. 75. assignans rationẽ differentie, quam Felician. excogitari posse, negat.

Cũ astipulatur Romanorum Pontificum decisio in dictis constitutionibus, quæ requirit hanc redimendi facultatem statim post venditionem venditori competere.

Limita nisi expresse actum fuerit vt quamdiu tollitur facultas redimendi fiat compensatio pretij proportionaliter nam si omnino tolli potest libertas redemptionis dato pretio respondententi aquabiliter huic oneri & grauamini, quate eodem modo non poterit libertas redemptionis tolli pro certo tempore? & sic Felician. lib. 2. cap. 7. num. 12. hanc resolutionem restringit.

CAP.